

ไข้จับสั้น

©Panorama Productions; ©WHO/Pierre Viroit; ©WHO/TDR #99001182

ไข้จับสั้นหรือภาษาอังกฤษเรียกว่ามาลาเรีย เป็นโรคที่นำกลัวในประเทศแถบร้อน เป็นการติดเชื้อในเลือดที่มียุงเป็นพาหะ

©Corel #229060

มีคนกว่าสองพันล้านคนอาศัยอยู่ในประเทศที่มีการระบาดของโรคมาลาเรีย¹

©WHO/TDR/Crump #98001051; ©Bill Dull

ทุกๆปีในโลกนี้จะมีคนล้มป่วยด้วยไข้มาเลเรีย 300 ถึง 500 ล้านคน

©Corel #590092

...และมากกว่า 2 ล้านคนเสียชีวิต

©WHO/TDR/Crump #9300690

ยกตัวอย่างในประเทศแอฟริกา ทุกๆ 30 วินาทีจะมีเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีเสียชีวิตด้วยไข้จับสั้น²

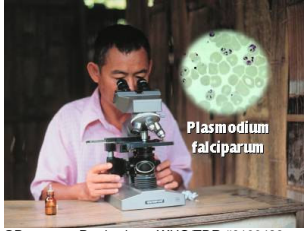
©Panorama Productions

เนื่องจากไม่มีวัคซีนที่จะฉีดเพื่อป้องกันโรคมมาลาเรีย เราจึงต้องศึกษาโรคนี้ให้ดีเพื่อเราจะป้องกันไม่ให้ล้มป่วย และหาทางรักษาในเวลาที่ต้องการ

อะไรทำให้เกิดโรคมมาลาเรีย
มาลาเรียเกิดจากเชื้อโรคชนิดหนึ่งที่เรียกว่า มาลาเรียปรสิต

ไข้จับสัน

©Panorama Productions; WHO/TDR #9100438

ปรสิตเหล่านี้มีขนาดเล็กมากจนมองด้วยตาเปล่าไม่เห็น
จะต้องใช้เครื่องมือพิเศษที่เรียกว่ากล้องจุลทรรศน์ถึงจะมองเห็น
มีเชื้อมาลาเรียอยู่สี่ชนิด

ชนิดที่ร้ายแรงที่สุดมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า พลาสโมเดียม
ฟาลซิพาราม

หากเราส่งดูเชื้อมาลาเรียผ่านทางกล้องจุลทรรศน์จะมีลักษณะ
เช่นนี้

ส่วนเชื้ออีกสามชนิดจะทำให้คนล้มป่วยอย่างรุนแรงได้
แต่จะไม่ถึงตาย

ยุ่งเป็นพาหะนำเชื้อแพร่กระจายจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง
เราจะมาดูว่าโรคนี้เกิดมาได้อย่างไร

©WHO/TDR #99001182

เมื่อยุงกัดคนขณะที่ป่วยเป็นโรคมาลาเรีย

มันจะดูดเลือดที่มีเชื้อมาลาเรียเข้าไป

แล้วเมื่อมันบินไปกัดอีกคนหนึ่ง

เชื้อมาลาเรียจำนวนเล็กน้อยจะติดไปอยู่ในเลือดของคนที่ถูกยุงต
วันนั้นกัด

©Corel #515057

คนที่ถูกกัดใหม่ๆจะไม่ล้มป่วยลงทันที

เพราะมีเชื้อมาลาเรียเพียงไม่กี่ตัวอยู่ในกระแสเลือดของเขา

แต่เชื้อเหล่านี้จะเจริญเติบโตใหญ่และแบ่งตัว

และภายในไม่กี่วันมันจะทำให้คนนั้นล้มป่วยได้

ไข้จับสัน

คนที่เป็นไข้มาลาเรียจะมีอาการอย่างไร

๕ คนส่วนใหญ่ที่ติดเชื้อมาลาเรียจะมีไข้สูงและตัวจะหนาวสัน อาการตัวร้อนและอาการหนาวสันจะหายและกลับมาอีกได้ ทุกๆหนึ่งหรือสองวัน หรืออาจจะเป็นอยู่ตลอดเวลาก็ได้

๕ คนป่วยจะไม่อยากรับประทานอาหาร (ไม่มีความรู้สึกอยากอาหาร)

๕ ปวดหัว

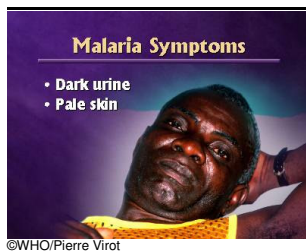
๕ รู้สึกอ่อนเพลีย (เหนื่อย)

๕ และอาจมีอาการไอบ้างเล็กน้อย

๕ และปวดท้อง

ในระยะแรกโรคนี้อาจดูเหมือนว่าเป็นโรคไข้หวัดใหญ่

ขณะที่อาการของโรครุนแรงมากยิ่งขึ้น

๕ ผู้ป่วยจะถ่ายปัสสาวะสีเข้ม (ปัสสาวะมีสีเข้ม)

๕ และผู้ป่วยจะเริ่มมีผิวซีด (มีผิวซีด)

ซึ่งเกิดมาจากเชื้อมาลาเรียเริ่มทำลายเม็ดเลือดแดง อาการเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า เรา"กำลังตกอยู่ในภาวะที่อันตราย" และจะต้องเข้ารับการรักษาโดยเร็ว

เชื้อพลาสโมเดียม ฟาลซิพาราม เป็นเชื้อที่นำกลัวที่สุด จะเป็นอันตรายต่อสมอง³

และเมื่อถึงขั้นนี้จะมีอันตรายถึงชีวิตได้

ผู้ป่วยจะสับสน ะส่ำระส่าย หรือเซื่องซึม

๕ สับสน

๕ ะส่ำระส่าย

๕ เซื่องซึม

ผู้ป่วยที่มีอาการเช่นนี้จะต้องได้รับการรักษาทันที

วิธีที่จะป้องกันไม่ให้ป่วยถึงขั้นนี้คือ

จะต้องเข้ารับการรักษาดังแต่ช่วงแรกๆ

และจะต้องมั่นใจว่าอาการของโรคนั้นดีขึ้น

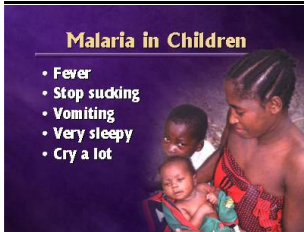
ไข้จับสัน

©CARE

สตรีมีครรภ์ที่ป่วยด้วยโรคมาลาเรียจะต้องเข้ารับการรักษาทันที ผู้ที่เป็นแม่อาจล้มป่วยอย่างรุนแรงได้ และเด็กในครรภ์อาจคลอดก่อนกำหนดหรืออาจเสียชีวิตในท้องแม่ได้

หากท่านมีครรภ์และสงสัยว่าเป็นไข้มาลาเรีย อย่าได้รือร้อที่จะไปหาหมอ

©WHO/TDR/Crump #9300786

แล้วเด็กทารกและเด็กเล็กที่เป็นไข้มาลาเรียจะมีลักษณะเช่นไร

พวกเขาไม่สามารถบอกให้ทราบถึงอาการที่ไม่สบายของพวกเขาได้ เราจะสงสัยว่าพวกเขาเป็นไข้มาลาเรียได้อย่างไร

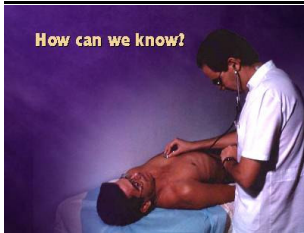
- ๕ โดยทั่วไปพวกเขาจะมีไข้
- ๕ เด็กอาจไม่ยอมดูดนม หรือไม่ยอมดื่มน้ำ
- ๕ พวกเขาอาจอาเจียร
- ๕ ง่วงเหงาหาวนอน
- ๕ อาจร้องไห้มาก

จะเห็นได้ว่าอาการของไข้มาลาเรียนี้มีลักษณะที่คล้ายกับโรคทั่วไปมากมาย

©WHO/TDR/Martel #9400879

หากเด็กคนนี้อาศัยอยู่ หรือเคยเดินทางไปที่มีมาลาเรียระบาด เราจะต้องสงสัยว่าเขาอาจติดเชื้อไข้มาลาเรียได้ และจะต้องเข้ารับการดูแลรักษาทันที

©WHO/TDR/Mark Edwards #9205126

เราจะรู้ได้อย่างไรว่าผู้ป่วยติดเชื้อไข้มาลาเรีย

©WHO/TDR/S.Lindsay #9100010

เราสามารถตรวจเลือดหาเชื้อเพื่อวินิจฉัยไข้มาลาเรียได้ แต่เราอาจไม่พบเชื้อไข้มาลาเรียเสมอไป แม้ในรายที่ติดเชื้อแล้วก็ตาม

ไข้จับสั้น

How can we know?

- Blood test
- Treat for malaria

© WHO/TDR/Grump #99021199

...เราจะต้องให้การรักษาผู้ป่วยที่แสดงอาการที่เราสงสัยว่าอาจเป็นมาลาเรีย

(ขั้นตอนนี้สำคัญมากในที่มีภาระระบาดของเชื้อ พลาสโมเดียม ฟาลซิพาราม เพราะเชื่อนี้จะทำให้มีอาการป่วยอย่างรุนแรงและจะเป็นชนิดที่น่าภัยอันตรายมาได้อย่างรวดเร็ว)

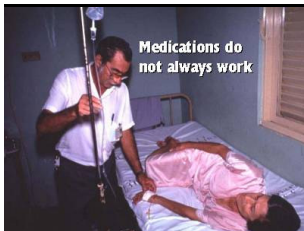

What is the treatment?

© WHO/TDR/Reile #9100065

เราจะทำการรักษาผู้ที่ล้มป่วยด้วยไข้มาลาเรียได้อย่างไร

มียาหลายชนิดที่ใช้รักษาไข้มาลาเรียได้ โดยทั่วไปเราจะเริ่มด้วยการให้ยาที่ไม่ทำให้ผู้ป่วยมีอาการแพ้ยา แต่จะเป็นยาที่จะฆ่าเชื้อมาลาเรียได้

Medications do not always work

© WHO/TDR/Mark Edwards #9200359

แต่มีปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ในหลายประเทศ ยาที่เคยรักษาไข้มาลาเรียได้ดีในอดีต เริ่มที่จะไม่ให้ผลดีเท่าที่ควร

Germs are getting stronger

© WHO/MP/TDR #9100165

ทั้งนี้เนื่องจากว่าเชื่อนั้นคือยา และจำเป็นต้องใช้ยาที่ออกฤทธิ์แรงยิ่งขึ้น

Use stronger medicine

© WHO/TDR/L. Maurice #9100138

ด้วยเหตุนี้แพทย์จึงต้องคอยเฝ้าดูอาการของผู้ป่วยว่าดีขึ้นหรือไม่

หากไม่ดีขึ้น เราจะต้องให้ยาที่ออกฤทธิ์แรงยิ่งขึ้นซึ่งจะเป็นเรื่องที่พบได้บ่อย แต่ให้ปรึกษาแพทย์ทุกครั้ง

© WHO/TDR/Martel #9400877

เราจะเห็นได้ว่ามาลาเรียเป็นปัญหาที่รุนแรง เพราะรักษาให้หายได้ยากขึ้น วิธีที่ดีที่สุดคือป้องกันไม่ให้ป่วยเป็นโรคมมาลาเรีย

ไข้จับสัน

©WHO/TDR/S. Lindsay #9100228;
©WHO/TDR/Mark #9100178, #9200440;
WHO/TDR/Crump #99021282

มีวิธีอยู่อย่างน้อย 4 วิธีที่จะป้องกันไม่ให้ล้มป่วยด้วยโรคมาลาเรีย

- ➔ ฆ่ายุงที่เป็นพาหะนำเชื้อมาลาเรียให้ตายให้หมด
- ➔ หลีกเลี้ยงไม่ให้ยุงกัดในแหล่งที่มีมาลาเรีย
- ➔ รักษาคนที่แสดงอาการเป็นไขมาลาเรียอย่างรวดเร็ว เพื่อไม่ให้เป็นพาหะนำเชื้อ
- ➔ รับประทานยาที่จะป้องกันมาลาเรีย

©WHO/TDR/Stammers #00001294

ยุงขยายพันธุ์ในน้ำ มันขยายและเติบโตใหญ่ขึ้นแม่...

©WHO/TDR/Service #9300663

ในน้ำเพียงเล็กน้อย ในบ่อน้ำขนาดเล็ก หรือในภาชนะที่มีน้ำขังเช่น กระจบอง ยางล้อเก่า คูน้ำ เป็นต้น

เมื่อเติบโตใหญ่ขึ้นมันจึงบินไปกัดคนและสัตว์เพื่อดูดเลือดของพวกเขา เลือดเป็นอาหารของยุง ด้วยเหตุนี้เราจึงพบวาร์บอบๆ บ้านที่มีคนและสัตว์อาศัยอยู่จะมียุงมาก

ยุงจะบินไปมาในเวลาากลางคืน เพราะช่วงเวลากลางวันอากาศจะร้อน ความร้อนและอาการหิวน้ำอาจทำให้ยุงตายได้

©WHO/TDR/Mark Edwards #9200430;
©WHO/TDR/S. Lindsay #9100252; ©Hemera Technologies

ให้กำจัดภาชนะต่างๆ ที่เป็นแหล่งกักเก็บน้ำ เพื่อไม่ให้มันเป็นแหล่งเพาะยุง

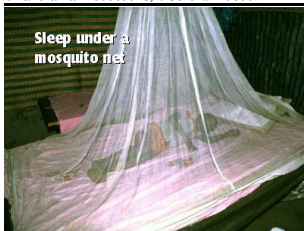
ไข้จับสัน

(ค้ำนึ่งถึง) การฉีดยา
รัฐบาลของประเทศที่มีมาลาเรียระบาดจะมีโครงการฉีดยาตามบ้านและบริเวณรอบบ้าน
เราควรให้ความร่วมมือและอนุญาตให้เจ้าหน้าที่เข้ามาฉีดยา

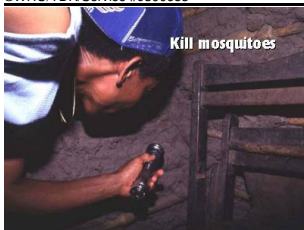
หลีกเลี่ยงที่จะออกไปเดินข้างนอกในเวลาค่ำคืน
หากจำเป็นต้องออกไปให้สวมเสื้อแขนยาวและกางเกงขายาวก็จจะดี

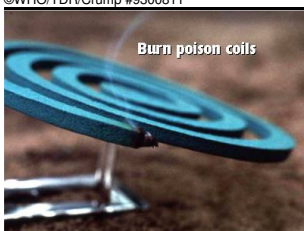
เวลานอนให้กางมุ้ง ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญ
เราหาซื้อมุ้งได้ทุกหนทุกแห่งที่มีปัญหาเรื่องของยุง
และมุ้งบางชนิดยังอาบยากันยุงที่จะฆ่ายุงได้

เราควรทำมุ้งลวดใส่หน้าต่างทุกบาน
➡
และใส่ประตูบ้านด้วยมุ้งลวด
ซึ่งจะป้องกันไม่ให้ยุงเข้ามาในบ้านได้

ก่อนนอนทุกคืนให้ปิดได้โตะ ใต้เตียง และมุมอับของบ้าน
ซึ่งจะเป็นที่ที่ยุงอาศัย ชับไล่และกำจัดมันทิ้ง

หลายๆประเทศมียาจุดไล่ยุง ที่เผาไหม้อย่างช้าๆ และจะฆ่ายุงได้
ซึ่งจะช่วยให้มาก ให้จุดยาไล่ยุงหนึ่งชั่วโมงตั้งแต่พลบค่ำ
แล้วดับเสีย
และปิดประตูทิ้งไว้สักชั่วโมงก่อนที่จะเข้าไปนอนในห้อง

ยาทาไล่ยุงจะช่วยไล่ยุงไม่ให้กัดเราได้

ไข้จับสั้น

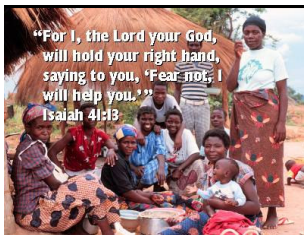
©Viriato Ferreira

มียาที่ใช้รับประทานเพื่อป้องกันการเป็นไข้มาลาเรีย
บางคนรับประทานแล้วได้ผล แต่บางคนไม่ได้ผล
บางคนรับประทานแล้วจะแพ้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคนที่รับประทานเป็นเวลานาน
หากท่านจะต้องเดินทางไปยังประเทศที่มีมาลาเรียระบาด
ท่านอาจต้องรับประทานยาป้องกันนี้
ด้วยเหตุนี้เราจึงควรปรึกษาแพทย์ว่าจะเลือกรับประทานยาประเภทไหน

©WHO/TDR/Mark Edwards #9200416

ท้ายที่สุดนี้ ให้รีบไปหาหมอเมื่อสงสัยว่าเราติดเชื้อไข้มาลาเรีย
ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญและจะช่วยชีวิตของท่านได้
โดยเฉพาะหากท่านอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีเชื้อ พลาสโมเดียม
ฟาลซิพาราม ระบาด
ให้จดจำไว้เสมอว่าอาการของไข้มาลาเรียมีลักษณะคล้ายกับไข้
หวัดใหญ่

©Panorama Productions

"For I, the Lord your God,
will hold your right hand,
saying to you, 'Fear not, I
will help you.'"
Isaiah 41:13

ให้เราอธิษฐานต่อพระบิดาบนสวรรค์เพื่อประทานสติปัญญาที่จะ
ปกป้องคนในครอบครัวให้ปลอดภัยจากโรคนี้
และหากเราติดเชื้อไข้มาลาเรียมา
ขอพระองค์ทรงช่วยหาทางรักษาให้หาย

"เพราะเราคือพระเยโฮวาห์ พระเจ้าของเจ้า ยึดมือขวาของเจ้าไว้
คือเราเองพูดกับเจ้าว่า 'อย่ากลัวเลย เราจะช่วยเจ้า' อิสยาห์ 41:
13

1 Eddleston M, Pierini S. Malaria. In: *Oxford Handbook of Tropical Medicine*. Oxford, UK, 1999 p. 20.

2 <http://www.lshtm.ac.uk/centres/malaria/Gateshome.html> (London School of Hygiene and Tropical Medicine, *Gates Malaria Programme*)

3 The kidneys, liver, spleen and lungs can also be affected by malaria.